

РІА ТӘЗЕ

ОРГАНА КМ ПК ӘРМӘНИСТАНЕ
„ԱՅՆ ԾԱՀԱ“ ՕՐԳԱՆ ՀԿԴ ԿԵԼՏՎՈՒՄ
- ԲԻԱՏԱՅԱ“ ՕՐGAN ԱԿ ԱՐՄԵՆԻԱ

No. 35 (1159)

Bull. Amer. Mus. Natl. Hist., Vol. 100

— 8 —

Рожа тъфацдари у братийа
хэбатк'аред т'эмамия дьниае

Иро лъ т'эмамиа дыайе, бъ зъманед х'ему мълтед дъниальке те бънтиче газийн шэр'к'арие:
—Быра бъжи 1-е Майе—рожа т'ываадарийн хэбатк'арайэ орт'э мълтэе, рожа бъратийн п'але х'эмийн шалата!

Эва 70 сал., э́кки, мэхта рёб¹ бэр т'эйнитэдээ таа эв фанци у рийдээда хэв ишишний мэрьба дъя, мэхта нэр шийн т'эйнит мэрниар'а дъя², нээл³ плаа з'ламж дийнэе кырь, ки ашана бицээр яхире капитализмээ азакьрын мэрьбаа тиний. Жы we роже шунда хэбатинед т'эмийн майда дийнэе рага 1-е Маце Н'ясаб дъяны роха ишишдийнайнаа фашат⁴ шо дар шар'яарийн бона азайе бол.

шербандына шарк'ярина бола азана, бола жеңи у измын хашада.

Марьмел советис ед кё бъ ньфу-

төмөрвөдийн советын, эд көбөг нэфүар-и
интернационализмаа пролетариатын
ийн наимен нь тэргийн тэлжин, галажи
шана, шаки цымзүүтэй Чинстанеё мэдэг
у цымзүүтэй лагера социалистийн майн бүх аялж
дааснаасийн гишүүн чадлыг, шаки
коммунизмийн бүйн давхар шаардлагийн
намайг сэргэж, яа көбөгдэхийн мэдэг
сөр падахчийн махлуулжин уйзин
цымзүүтэй дийнээ дүйнэлэг. Ирээ
шако милиардадаа морьж бийдээ лагера

шюко міністром марфів було після
французьким було як. Лагеря со-
циалістичні фашин в мін'ємі були та-
кішній фійда у даниніх хваша, були
алиївськіріца бъратиевіа, були тъфа-
ци у шар'як'арійца хваша бона
хвашеб'як'іні цымса'та, бона ш-
як'е, шаки шар'я ж наяв о'м'єре
малхудотне мін'ябі.

нишандайна we йәкәй, wәки щы-
ма'тед советиеләр п'яр'малтәр т'ыме
пышта сыйасеттый партия шымәз-
ленинне дөргө. Дәстанинед щымаз-
та советие h'ему дәрәцдәд манлаба-
нисе у күлтүраеда шә'дәтийа we йә-
ке шымы

Ке дыбы.
Ин шохти, гава шалате капиталистида формашынде кризис -
ме гөмбәрд - дыбы, чыгар дыча раз-
сома жеңбиздә зеда дыла, экономи-
ка советине бүхтәнгим пешди
дыча. Шымкәттөн советие, яки күй Пар-
тияныннан союзарине ле дыла,
незинки миасрасырына же масса-
ТРСС-ке экономикадын еордак ды-
ба, яки күй дебеке, шохк же жадык
түгәриңчиң киңде алар даиринша
прудекскаса ер сар һар билүлүк
и-эсбәккүй бигынчка шалатед ка-
питалистичиша нара пеш у жана
дарбазабын.

Эламаттая сөрүреттій Статис тиқиңи Марқазийнан роз Совета Министрларды ТРСС, яй даңыра ре зулалтадағандың плана сонай ТРСС семейнің сала 1960 әшімде да, нишан дақта, мәкін сөнай ма плана сала бұтталып көді, бірақ ачылды. Планы семейнің әзілі сонай шалет бер 104 маңдағанда олардың. Малдаңнау гана житіле

Пырса дэма мэйлэ лапа фэрз-эх хвайжьрияа эдлайеий. Эдлайи нь-на, ноли шире де, сэр заре хэмү хэбатк'аред дьнийаей. Эм к'обарьн,

Бъра бъжи 1-е Майе-рожа
тъфачдариийа хәбатк'а-
райэ орт'эмъләтие, рожа
бъратийа п'алед h'эмү
вәлата!

wəлата!

Дастанинед т'ытунбешаркърел. Т'адын

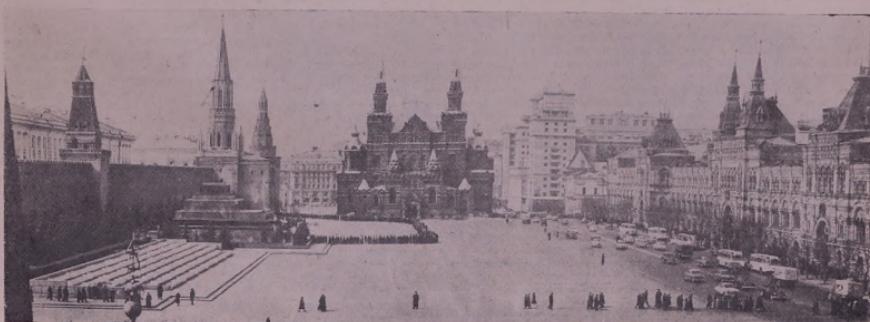
Сэра мала найнай Таллинею туултуулд галы морь баров берс-
найтубу вэрь т'ятивицца-
шите, х'янчандаа мала-
х'янчандаа мала-
маджнаубаа гидицца, содрэв-
холхоза, хобатцца ион'иско пар-
тии у сочине. Энчандаа х'янчандаа
шаки, шаки цынчандаа пешинан-
шии бий, х'янчандаа бүччандаа. Ком-
у 20 б'яэр манат п'оро чавча п'еш-
к'есу дядно г'ынчуунцорхъирэд
х'янчандаа Талин, чинки ашана рес-
публикаасда плаана г'аслымчандаа
салахжээ бүх 201 саладар-
жинчандаа. Бын дасгыльжийнхэнтэй
т'ятивицца нийз. А. Конинчандаа бай-
жарцаа дээрбээзэд дээд х'янчандаа
командын Талинн ПКО бий.
Х. Чапчандаа

жада бозарда. Ком-
арзаканы ПК Эрманс-
истане. Министр РСС Эрманс-
истана борбор да боллоо
базарда боллоо. Базар да
планга таасиимырда талгы-
шындан гүйтүнчөөрөдөр нийн-
дай. Рона саб'т жээ. Тен бол
хаже салтырга, к'атын Коммэр-
циалык ПКН да. Саркисов, салыр-
чы Совета Министров РСС Эрманс-
истана баяв. А. Конинчай, министре-
лийчилигүүраа гүйдилди РСС Эрманс-
истане. Г. Степанидов, к'атын

уэки бъ дасти сэрк'аре Н'бокмэта демократиа у социализме рож бъ
Советие Н'евале Н. С. Хрущчов у рож дына гдмрэн дъба.

Система колониейән әйтле батмиш
— ба Шарыларийә шамалда баш-

Бъра бъжи комунизм—пашвэхтийа т'эмамийа мэръваеи э шамал!

Meunier-Mélasses, Cor.

Фото: Н. Георгиевски

**Хәбәтәгәред республика мә бы п'ешкәшед
хәбәтәвә бор бәйда 1-е Майе бүн**

★ *

Плана чар мәһа жы вәдә зутыр

26-е апреле дәстчеханед Шешра
РСС Эрзинстанең маңыбуна

щымасынан плана дарапина продук-
циясынан чар мәһа қаданды.

АЛГУМНИЧИНА БОРДЫ ХВЭ ҚАЗАНДЫН

Коллектива завода Ереван, альбумине жы шәдә зутыр, 27-жылдан берле плана чар мәһа қаданды.

Бөләнән баштап әйда дәвә, Глобал нағый каш у қыбәр, Таза Өкітаба Мозын, Шемалай даю Шатәнен мән.

Тө гөләнән сабы да, Вок нәбба мә баңе гәлә, Тө шаштарда таң да, наң да, Таңтәң кирбә мәңкүйә, мән.

Глобал нағый әйдә хәмбылы, Хасбагат чыг Уәтәнен мән, Мәрни наңдағы әйдән, Вары тәңең калды, мәрни.

Пүр' фәйрәй Уәтәнен мән, Дыңаңдаңа һори мәзин, Төр дост у пәзиммән тө вәф, Төр жы мерхас у байрағын.

Күләмде мәрни, иоли занги, Шырын дәстрен көвөтк бабылы, Таң у шомыла, гәл у биңар, Даңынмын күшшән у шар.

Да наң зөйиң: вәр трактор, Рынга-рынга күркәне зор, Сомле зөйиң, дае зэрән, Даңа, тиң шок пәлә за.

Уәтәнен мән, пүр' мәләт, Даңынмаре хәвәзәйкен, Гүшә шокко һөв жир у хират, Хәйде көлә хәвәзәй рәнгәт.

Гәланың чарыбын соңдасорын, Лай сөр тәңең биңкүшүн, Төгөнин дәкүм тө жи ша, Соң Уәтән бүйү сархашын.

Доңи у хәмбә Уәтәнен мән, Чаша символ у әзәлдәниб, Бүйү барбанға дае мазын, Бүйү нымуш у байрағыр...

Уәсме Бак'о
Хәбәтә. Фото йа Н. Пог'ослан

Плакат е Б. Антонов

**-ДЕНЬ МЕЖДУНАРОДНОЙ
СОЛИДАРНОСТИ ТРУДЯЩИХСЯ**

Сәрнатий В. И. Ленин
ронайи дит

Ронайи дит у те фротане күг'ең-
ба «Владимир Ильин Ленин. Сәр-
натий» көй алне Института маркс-
изм-ленинизмей даих Көмөркә-
зия ПКТС у жы алне көмөк авто-

рада нағый наzzыркынен.

Күг'ең жы алне ношырета литература соңсайтей дашилдаты да ти-
ражай массай нағый нашыркынен.
(ТАСС)

Бында, бында хәбәтә у дыланы,
нәр дара шынтын
тәби у туаны.

Дәштә Арапате бар тәвә ширмын-
шыны хәвәзкүйән у өйдә биңең-
дебене, көш ашана даңызжын-
«Бындар хәснә». Даире шүрә-
шүп'үр күннән хәвәзкүйән у мәнина
дей бенди изде шае дае дәштәнен.
Бын пәннән тәвә бындарең ширмын-
да хәвәзкүйән бинокла хәшүн тө же уж
ве бине мәрни сархашын.

Боле, бында, бында хәбәтә у
дыланы, бында сала һәвәтсандаев
дәлдана.

Агроном колхоза гәндә Айтегаш-
те ли нойнай. Эмциништән. Вале-
тер Асатирин дәркәтәй даите у
дина хәвәз дәлә әрдә, гәлан жохе
чандынна пәмбә пина. Валерте
агроном дина хәвәз дәлә әрдә ул-
шында, жохыны даест би чандын-
на пәмбә бында, чының әрдә нә-

лай бәркәй. Даңна
бараң бары, даң-
на пер жи бары,
әү бундан рож-
храбра, гава жа-
хәнде чандын бары дәбара, дә
шихан жи мәрье хәбәтәркүйән на-
ка мадда болат руы. Валтертә агро-
номон рүшияттәй сор көвөркүйән
рәшүйәр вә күттән нава мәттә.
Бында, хәбәтә биңар исалы гәран.
Ле гәло тыңтә бас ҹаша әзьмә-
дашындо? Ай, мәссола пар жи хә-
жанда бында сөйкө инү, ле пәнисе
жыныштың көркөнде көмбәз-

тәнде чандынна пәмбә хәбәтә.
Пар колхозынан дауда пәмбә
бә стоян у борчадардан хәвәз-
жыныштасында зөд ғаладын. Пар, гә-
шохта пәрәвәркүйән рәжәхбата
дасттесу. Бар колхоза илә илә
бар һәр рәжәхбата 28 манат
драв, пәнен, тири, шорар, пивад,
памидор у наслата майни стоян.

Гәшкүйән сор һәвәз тө әйдән 51
манат драв стандарты.

Агроном сор қарын рүшияттәй у
дина хәвәз дәлә шүрәттә. Дұруп ды-
са ҹашын тө. Эш лилик Һәрүтүй-
нан, соркәра халодка ҹашыла-
комиссияның пәмбәбөшөркүйән.
Чында, жохыны даест би чандын-
на пәмбә бында, чының әрдә нә-

гәланың даест би чандынна
пәмбә бында. Те, салыве дәлә Вал-
тер.

—Ны, һәкәр шие хәвәз ру-
пүй! —Агроном же дылсыра.
Оңзик сарх хәвәз дәнгәнин у би
үе әйке дәләхүзә бәкә, жеке, на-
ицхана несса һәмдә. Халодка у
пар даңс 30 сентире яңа жи һәк-
тарек 47 сентире пәмбә барважар.

Исал колхоза Айтегашта борш
нәйдала сор һәвәз даңс 30 сентире
бә плане тәр'я дити жи һәк-
тарек 44 сентире пәмбә хәвәз.

Борчадардан халодка Лилик Һа-
рутулымынан дыбындын халодка
нәйдала сор һәвәз.

—Лилик, тө пәтъаро, иро-себе-
зисттәнда 44 һектар пәмбә хәвәз
әмә бәркүйән. Тө дәбина, иро-
пәнен, жи хәвәз. Уә сиңе жи да-
ба — агроном бәс хәбәтә, әйи.

Колхоздан вәла руынан. Рожек
бындарда пәнни сор, лай әрдә әй-
нер көбәнен ҹайлаған. Баре үшре-
стрина у мәрбүт, да үйнә сәр мә-
зид. Даңтә дауре жардала нағы-
зат да ҹашындо.

Пәннәр-бәштеркүйән колхозе жи
даест би хәбәтә хәвәз көрьи. Ила па-
мидор нағыз чандын. Даңтә

гәланың әчкүйән мәзин. Уана жи
нәр һектарләк 550 сантиме айы
тәмәри стоянды, дә эк'менең
даурса 350 сантиме бә плане тә-
р'я дити гәшкүйән бә плане тәр'я
Хәбәтә көтүштәр бәштеркүйәнди
бәрбәрәләк дәкүмнән халодка оң-
лыш у дәлә, да бигралда даңтә
шәхәркүйән эш әйли. Эшаны
ләйкәнен җиңең әйли 150-170
сантиме дәрәздәнди.

Колхоздан раза тәр'я төннән
көркөн. Нәйда әшана хәбәтә қылам-
даңына мұқындык түзүш аңа
ништән үе әйке. Тыңбөреккүйән
колхоза Айтегашта үлдәнди һәр-
дара. Пар даңс 65 сантиме бә
плане тәр'я дити жи һәк-
тарек 126 сантиме тәр'я тәттә сәндиңе. Ә-
чкүйән, пар колхоздан рәйдәр дит-
ти даңа рәйдә бихабытты, дәс бында,
әкни ысада ылай әзәр түстүн бында.

Эшаның әзәмдән ҹашытка ҹаша
мәбизилдән даңса, жеке, багынжы
мәрмән хәвәз. Мәрмән шан ашо, жак-
шына колхозда дына пәр'бо, чыны
га колхоз даушында, дәрәздә
роңжылтебе шана жи бында, ылай

дәңда һәвәз күйән.

Агроном чүйә шие чандынны
пәмбәлде салыре колхоза нағызбы
багынчыла. Әш мәркән ҹашытка
да чаша тә ҹашытка, хәбәтә жи
нәйда дыкын, тәйи дыланы ша, ылай

даңа һәвәз күйән.

Пара литеатурае

Лъ П'АРИЗЕ БАЛ ИЛЛЙИЧ

(Картиж жъ романа «Камо»)

Нине моя декабрь сала 1919-а
Иллйич малва жъ Жиене чу П'АРИ-
ЗЕ у зараха балкада, сар соцда
Бона от ахак с'өре кир. Камо заны-
бу, шаки эш соцда дурь парка
Монсуре инна. Гава эш незин
авайи бу, фойтончи барда у бэр
друге авайи сакни.

—Эз Иллйич быйымын...

Жъ шабуна нынъяк ма, шаки дыл-
ши жъ дафса синг дарг'эв.

—Ке же дарин вакъ? Ленин бу
хво, яне йоки дыл? Гэлээ эш дика-
рым хво завтын, нарке сор шемики
Ленин бе к'эшье. Уе шобе нарке
аз ши н'эмзэкс у пач'камо? —Камо
дэлхүүри у бе н'эзкүүри дина хво
льда дастын дерн, ахьр дастын
ийн же дастын дерн, ахьр эш
чигирийн түүрээнд.

Камо бар хво энэ, уга нааны
нече бу, зонголтас. Дори ваду.
Бори ши Крупскойа сакнын.

—А, эн тэйн! —Бы шабун аче ки-
ро гази у тэгэлийн мале кир.
Камо салын да Крупскойа у
досте шайим гашит.

Иллйич от ахака голзки фыр у
рондай гартбыт. Голзж болна дын
Крупскойа наатын башцэжэрийн,
голзж дын бона Мары Иллйинчи-
чие, ях ба наатын П'АРИЗЕ бе бире
хво бийни. Рах от ахака мевана ка-
бистэй Иллйич у гоза разане бир.
Камо бара гоза разане бир.
Камо салын да Крупскойаа у
досте шайим гашит.

Камо жъ кир'яр бот, шаки чава
би алийн бардаа жъ нахшан-
хана Михайловын унти П'АРИЗЕ.
—Надежда Константиновна...
Камо гот, —тб дарница мянда нын
нотвора. Тб мыйр да борца Иллйи-
ча, дарница донг-б'асел сабасатне-
бо пашнида беко.

—Эз та фом' дыкъ, Камо, тб бе
сабы нынъяк Иллйич. Гава Иллйич Ка-
мо дит, эши дасте хво дэхжүүрк
у биш кир'яр.

—Камо, тб виши... Эз голзки ша-
шы... Эм норын бал мын...
Камо т'язын бу, сороморо бу
досте Иллйич гашит. Ленин
мые хво мые Камо хьст, эш у
Крупскойаа бара кабинета хво.

Кабинет Иллйич бор ч'өв Камо
миндан к'элхэн бу. Иор дара
к'элхэн, газет, ковар бу. Иллйич
бор ч'эктэ нынисаре рүүнтэй, сор
к'юкане дастынчар, нэхмара га-
зета «Эм'эрье нынъяк» башни да бу
Камо'н гот:

—К'юкане, рүнс. Дорнаца гыр-
тина та Бер'янеда у дорнаца шан-
чина тада ля Урьесте ми бу, нурь-
ли жъ Карт'я Либкинч, Леонид Кра-
син у Оскар Кон Бынтийн. Нын
беко, ду же йак'ер а ч'натий саре
то?

Адреса редакции: Ереван, проспекта Ленин № 25. Телефон: редактор—2-52-41, к'яльбе шабдар—2-83-80, сарверед п'ара—2-07-78.

Камо жърэл гызылын, чава бер-
линида бата гыртын, чава ххэ ди-
нин дани, чава коледа ч'өвикок
нинхъя, чава жъ нахшанхана Мих-
айловын руны унто П'АРИЗЕ. Иллйи-
чийн гызылын бар б'есира эзэл
у отахеда дынч-дьнэт. Шарин эш
дэсжин, бе н'ынжмак'ары у дости
дина ххэ деда Камо, дай беки
дэхжэст б'яжга к'үрайг р'ёнгэши
маршын, эд б'яж бэхжэл.

—Нынъяк тб ч дахшони б'яж?
Иллйич же парен.

—Нынъяк дарница уе йак'еда жи
нагтын бар да бона шешре, Влади-
мир Иллйич, эд наармын спартын
тэ боджиний... —Камо гот.

Иллйич у Крупскойаа об эндэг
нинийн Мары да Камо. Камо
ж'щебханы Ильинчийн.

Баре э'чдийн тэр'я лазмын
басын у сар Камде хшада бен. Тб
нола билнэр', ду наадас цыларат-
ту тб ч'я Налидийн. Лазмын сон'т
у фашота та бе цы, ии б'ялди тб
некары баша реолвансийн гызылы
бакбист, ле тб наада гызылы лазмын
май. Иллйич незини Камо бу, бу
дости дасте хва дани сар мые чи.

—Зани чь, Камо, ч'ын то жи
тольмох хыбар бууда. Бы т'агинна та
ползмаэнэнци. Тб нэр'я Белгимаа
чындохте ч'яш'яла мазын ноног
тэвэх хва даникка, сагламийн хи-
бинго ши, хво тб м'яцбильни же йоке
нинийн.

Жъ хомхийрии Ленин Камо шамын
да. Эши занын, шаки биркэ н'эзар
умыр чи жи б'ябүй, же эш н'эзар
мушк'яна бе хваштана шибо не-
шияна гызылы бада ши.

—Ле п'оте тэй гаря наяд? —Ил-
лйич же ирсын у дина хша дын
тэй рэнг-рэнгир угот... Стокхолмэдэ-
лба миа плашкэ н'эзкүүни ч'ын
кирийн, эш плашкэ зоф' горма, эши
нииша плашкэ то... Ленин бона
плашу чиа дыле, дын, дын
Камор'я гот.

—П'ешк'еша да бона ни тыштаки
зоф' эши бу, эш эд динбим, эш
жаки же тб н'эз дико.

—Надежда Константиновна, Ка-
мо шаба же дэд, —эш изынан ч'ы-
нанын жи биши даниция Иллйич
дэрем. Иллйич наута шиине хув
дасын бар. Камо бара хшада Камо баса
ж'ялтэй. Камо бара хшада Камо баса
ж'ялтэй.

—Иллйич э'зийн...
Ч'ынад Камода нессыр б'ярьин. Ленин
эш дайм н'эмсэхэр. Незин
Камо бахтшаха дыбийст, чава
дэдэ. Ленин дыб'я.

—Сархажда хэрэ, фынбо. Тб
нола голзки лазмын май, ле нын
нор'я нессыр. Надежда Константи-
новна бона несансаги же тэр'я бар
тэши наазырь. Эмне же дарница га-
зета хаштада хобдийн. Наджда Ка-
мо барека. Бане тэр'я газет ун
кошар, баре разане шана бор ч'өв
хшада дэрбэж.

—Камо бара, шароре же разибна
хво эд Иллйич, харьре хшада же хст.
Крупскойаа эш бар отахада б'я-
ч'ук, эд к'я б'я бада, ле б'я м'яцфийн
тэвэх хшада хобдийн. Камо плашкэ
ж'ялтэй Иллйич стондий, бе хомхийри
ниифада дардакар.

Миртиж Корбун
(Пэйнтий наяд)

Баг'е сойрангеда зар'о шыкыле наяд дык'ышини.
Фотоэтайд юа П. Пог'осай

Бынтар хэвэе рабу

Бынтар хэвэе рабу,
Балте даре шино.
Гола назык вобу—
Шайе хшэрэ тинн.

Чуке шита-шита,—
Бе газын у сомо.
Рэфе шанин чига,
Дыл шагари шамо.

Кори лъ доштей—
Чандра хърмиин,
Шыван таштыйн,
Былур дыгжини.

Чачахе Мирд

Лъ к'энэре ч'оме Ирэздэн.
Фотоэтайд юа П. Чолагян

Усбэе бэхтэвар

Бынтара, дошт у мерг, баг' у бос-
танд гайде Хат'янцада Жорын лъ
найийн Эшмизане бе гдл у зор-
ноян, т'энин да эд зулм уз-
рандийн, эд роже роша гырьн
бог у ага' дани сори ве. Т'эвэ
да н'эзар эзакыр, бухт у шы-
нада н'эзар—н'эзар к'эрдэ нога
Усбэе Ибо, ава буна хшай малу
буга дунга, буна хшай изын у
шорэ, хшандын у эдбэйтэ.

—40-сан баре, к'е б'ячий малу
буга н'эзар яхь эдээдэй, дунга
шарыншигэр далийн. Эш к'эр-
дэй Усбэе Ибога, эш сүрүүтэй...
Сүрүүтэй.

Усбэе Ибога байдыг Хат'янцада
Жорын ирэлж боллоо та бу нах-
тада. Ч'ын эш шаноо булаа хэб-
жээ к'эрдэйн мозын. Ерөнхийдэй
ж'яйн майшигийн К'элдэй хаш-
нумын механизмындаа хинчил-
дэй. Эш исал хшандын хэлдээдэй
хэвэе. Ч'ын эш шаноо колхоз
тэвэх б'я х'ялжин холхозчан. Б'я-
санаа сала пар яш' сар'о ми 110
бэрх у эш нор пээж 3.8 килограм
бийн сэндэд дэлжиг...

Ве малдса бас жи бураа. Усбэе
Сийнде Ибо мозын бураа. Эши
инситига дохирга хялзаксын у нын
тийн Москвой аспирантурасаа ний-
тийн. Со'нид нах т'энэ дохирга, ле
б'я түүхийн ижилчлийн, бе раз-
дийнээжээ. Усбэе Ибога дунддүүнэ
у газар шийн майшигийн К'элдэй
ж'яйн майшигийн К'элдэй хаш-
нумын механизмын дахь дарнада
Портатай Ко-
мунисты, Эштэн, хобтаа мэрвэд
советийн мэрхас, н'бүй н'хэзжэй-
непа... Аха нын бона ван яланго.
Хашнадаа ч'оме Ибога сакнийн
хэдийн б'ялжигийн...

М. Сибажи

Г. Намбарзумийн

Редактор МИРОС ЭСА

Типография № 2 Главного управления издательства и полиграфической промышленности Министерства культуры Армянской ССР. Ереван, № 8. ВФ 07913